

MOTION 2025-09-11

Transparens och kvalitetssäkring i äldreomsorgen

Bakgrund

Britt-Inger Saveman, professor emerita i omvårdnad, beskrev i sin rapport om äldreomsorgen i Umeå, hur allvarliga brister i vård och omsorg har kunnat pågå utan att upptäckas eller åtgärdas. Visselblåsarfunktionen har kollapsat, avvikelser har gömts undan och externa granskningar har saknat genomslag. Detta har allvarligt skadat både de äldres trygghet och personalens förtroende för systemet.

Samtidigt pågår ett internationellt arbete med att ta fram en ny standard för äldreomsorg (ISO/DIS 25557) som omfattar helhetskrav på kvalitet, trygghet och delaktighet. Redan idag kan äldreomsorgen i Umeå certifieras enligt ISO 9001, en internationellt etablerad kvalitetsstandard för ledningssystem. ISO 9001 används av både offentliga och privata aktörer i Sverige och innebär att organisationen granskas återkommande av oberoende aktörer.

En återkommande svaghet i många kommuners visselblåsarfunktioner är att verksamheter där stora avvikelser rapporteras kan komma att utreda sig själva. Detta riskerar att underminera både transparensen och förtroendet för utredningarna, och kan dessutom bidra till en tystnadskultur där problem sopas under mattan istället för att lyftas fram. För att säkerställa trovärdighet, ansvar och en öppen arbetsmiljö krävs därför att oberoende aktörer hanterar utredningar av allvarliga ärenden.

Motivering

Genom att kombinera ISO-certifiering med en stärkt och oberoende visselblåsarfunktion kan vi skapa ett system som både granskar strukturerna uppifrån och fångar upp problem underifrån. På så sätt byggs en kultur av öppenhet och ansvar där kvalitet och trygghet alltid sätts i första rummet.

ISO-certifieringen säkerställer att verksamhetens processer, rutiner och förbättringsarbete håller internationell standard, medan visselblåsarfunktionen gör att personalen tryggt kan rapportera missförhållanden. Tillsammans blir detta ett närmast vattentätt system för kvalitetskontroll och transparens, som stärker förtroendet hos både äldre, anhöriga och personal.

Förslag till beslut

Kristdemokraterna i Umeå yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att äldreomsorgsförvaltningen i Umeå kommun ska certifieras enligt ISO 9001, och i förlängningen följa utvecklingen av den kommande internationella ISO-standarderna för

äldreomsorg (ISO/DIS 25557).

2. Att kommunstyrelsen säkerställer att visselblåsarfunktionen är helt oberoende. Det ska framgå av rutiner hur utredningar dokumenteras och diarieförs, vilket mandat visselblåsargruppen har, hur jäv och intressekonflikter hanteras samt vem som ansvarar för att slutsatser redovisas. Funktionen ska vara integrerad i kvalitetsarbetet och utformas i enlighet med visselblåsarlagens krav.